

Spreektekst inspreken vergadering Provinciale Staten van Zeeland, cie Economie
op 13 januari 2023, 13:30 uur.

Geachte Statenleden,

“Borsele tot de kern” is ontstaan om tot de kern uit te zoeken wat er staat te gebeuren met het Zeeland waar we in wonen en leven. We begonnen 6 weken geleden met 4 man en we hebben nu ruim 200 mensen die ons steunen.

We lezen in de krant dat er twee nieuwe kerncentrales gebouwd gaan worden in Borssele. Achtmaal meer vermogen, achtmaal meer koelwater, achtmaal meer hoogspanning, achtmaal meer radioactief materiaal waar onze kinderen nog 1.000-den jaren zorg voor moeten dragen¹.

Wat betekent dat? Wat komt er op ons af?

De burgemeester weet het niet. De gedeputeerde kan niets garanderen. De industrie blijft in gemeenschappen praten.

Dan moeten we het als burgers maar zelf oppakken...

Gelukkig hadden provincie en ministerie onderzoek laten doen. Wij lezen daarin dat er hoogstwaarschijnlijk koeltorens komen². Dat nieuwe hoogspanningslijnen onvermijdelijk zijn³. Dat er een gigantisch bouwterrein ingericht moet worden. Dat er een fors dorp bijgebouwd moet worden voor de duizenden arbeidsmigranten⁴.

En ook dat de centrales niet nodig zijn⁵.

Ik lees graag enkele reacties voor die wij in de mail ontvingen:

Ik kan zeggen dat ik heel blij ben met dit initiatief. Ik had middels de digitale enquête ook al mijn zorgen uitgesproken, niet zozeer tegen de kerncentrale an sich, maar de verdere verrommeling en schade aan het landschap van Zuid-Beveland.

Wat ik belangrijk vind in de hele discussie dat er echt naar gestreefd wordt de juiste feiten te hanteren, zodat de bezwaren niet eenvoudig aan de kant gezet kunnen worden onder het mom van overdrijving.

Provincie en gemeente Borsele blijken al langer in gesprek te zijn over een eventuele voorkeurslocatie voor de nieuwe kerncentrales. Het lijkt erop alsof we er 'in worden gerommeld'.

Goed initiatief trouwens, die extra informatie voor de bewoners van Borsele

Laat de generaties na ons ook genieten van wat onze voorvadersen zelf gewrocht en op de zee veroverd hebben. Geef ze ruimte om hier de bestemming te vinden van hun leven in een prachtig en gezond land, hun Zeeland!

Ik heb toevallig recent heel veel gelezen over de aanloop naar de eerste centrale (KcB) en het is echt bizar hoe de provincie en de dorpen toen gepiepeld zijn.

De stiekeme bijeenkomst in Borssele met minister Jetten maakt me wantrouwend: Er gaan jaren voorbij zonder dat een bewindspersoon ook maar in de buurt van Zeeland komt. Nu komt Minister

¹ RLi, Splijststof?, sep 2022, blz 44

² Witteveen+Bos, Scenariostudie kernenergie, 26 sep 2022, blz 182 en 183.

³ IAEA, Electric Grid Reliability and Interface with Nuclear Power Plants, blz 8

⁴ eRISK, De mogelijke rol van kernenergie in het Nederlandse energiesysteem, sep 2020, blz 71.

⁵ eRISK, De rol van kernenergie in het Nederlandse energiesysteem, nov 2020, blz 11

Transmissie in het geheim met de kinderburgemeester praten, waarna er verkondigd kan worden dat er met de bevolking overleg is gepleegd en er een breed draagvlak bestaat.

Zoals u hoort: geen emotionele kreten, maar vooral zorgen:

Zorgen om leefbaarheid: blijft Zeeland aantrekkelijk om te wonen, om te werken of om vakantie te vieren?

Leidt het tot verschraving van de voorzieningen?

Zorgen om landschap: niet zomaar een landschap, maar een Nationaal Landschap, ingeklemd tussen de Ooster- en de Westerschelde, twee unieke natuurgebieden.

Zorgen om veiligheid: vergeleken met de verkeersveiligheid een abstract begrip. Tot je leest dat er graas- en oogstverboden kunnen gelden⁶. Funest voor fruitteilers en akkerbouwers! En voor vrouwen en kinderen, ook de ongeborenen: zij zullen het zwaarst lijden onder een stralingsongelukje.

En zorgen over de besluitvorming en informatievoorziening.

Nu zie ik enkele mensen al denken “maar wij gaan daar helemaal niet over”.

Dat neem ik graag aan, maar dat spoort niet met de gretigheid waarmee minister Jetten werd binnengehaald als de redder van Zeeland. En het spoort niet met het verkondigen dat er in Zeeland draagvlak is voor nieuwe kerncentrales.

Nu horen we dat er een participatietraject komt om “het draagvlak te koesteren”. Een taak voor de burgemeester van Borsele? Een taak voor minister Jetten? Wij zijn er niet gerust op. De zorgen komen van bewoners uit heel Zeeland en daarbuiten. Participatie gaat dus op zijn minst heel Zeeland aan. De brief van GS⁷ zal een tikfout bevatten: waar staat participatie in samenwerking met het rijk en de gemeente, zal gemeenten bedoeld worden.

Begin met het concreet maken van de gevolgen van de mogelijke komst van de centrales. Informeer de inwoners, voordat je hen in de participatie betreft en - daarna - het draagvlak peilt.

Wees open en wees eerlijk. Wat betekent het voor het landschap, de leefbaarheid en de veiligheid? Wat betekent het voor de mensen?

Landschap, leefbaarheid en veiligheid: het zijn dossiers waar Provincie een verantwoordelijkheid voor draagt. Daarom doe ik een beroep op u, Statenleden: neem de verantwoordelijkheid voor de Zeeuwen en voor Zeeland. U kunt dat, “Het Rijk gaat daar niet over!”.

Want als de gevolgen van de kerncentrales zo groot zijn, zijn zij dan wel de oplossing, de redding van Zeeland?

Dank voor uw aandacht.

Namens Borsele tot de Kern,
Frits Otte

www.borseletotdekern.nl
info@borseletotdekern.nl

⁶ <https://www.zeelandveilig.nl/gevaren/nucleair-incident>

⁷ Brief van GS aan PS, nr115469, 9 december 2022

De antwoorden op vragen van Statenleden.

De SGP vroeg of de provincie niet beter op compenserende maatregelen kan inzetten. De heer Van Eck suggereerde een leuk eiland in de Caraïben; in Borsele kwamen we niet verder dan gratis stroom en een speeltuin. Dat zijn oplossingen in totaal andere dimensies en daarmee zijn probleem en oplossing onverenigbaar. Bovendien blijven zo maatregelen aan de bron (alternatieve technieken voor opwekking en transport van elektriciteit) buiten de discussie.

Aan GroenLinks is geantwoord dat we geen brandbrief aan GS hadden gezonden, omdat Provinciale Staten het hoogste democratische orgaan van de provincie is en kernenergie geagendeerd heeft. Maar dank voor de suggestie.

Het CDA verwacht dat als de elektriciteit van de kerncentrales lokaal verbruikt wordt, er geen extra hoogspanningsverbindingen nodig zijn. Dat lijkt volgens ons incorrect. Om de veiligheid te garanderen, eist het IAEA dat een kerncentrale altijd met twee volwassen hoogspanningslijnen met het hoofdnet verbonden is⁸.

Het CDA noemt de veiligheid van kernenergie; ook de bestaande centrale streeft ernaar om bij de 25% veiligste kerncentrales te horen. De kans op een stralingsongeval is inderdaad laag; het management van de centrale is goed. Maar de gevolgen van een ongeval zijn zo onnoemelijk groot⁹, dat het risico voor de inwoners van Zeeland ook groot is. En het streven om de beste 25% te horen, is niet erg ambitieus: waarom is de centrale daar nog niet? En waarom niet de top 5%?

Aan de VVD is geantwoord dat de participatie gestart is door de gemeente, maar alleen ingezet op compensatie. Bruikbare opties om de gevolgen kleiner te maken, blijven dan helaas onbenoemd.

De Partij voor Zeeland vraagt of de klimaatdoelen ook zonder kernenergie kunnen worden gehaald en verwijst naar een persbericht van TenneT dat de betrouwbaarheid van de levering op het spel staat met de toename van zonne- en windenergie. Ja, het Rijk heeft een aantal studies laten doen naar een duurzame energievoorziening en daarin is een reeks oplossingsrichtingen uitgewerkt¹⁰. Met name de combinatie van zon, wind en waterstof is goed uitvoerbaar zonder afhankelijk te zijn van nu nog onvolwassen technologie. TenneT geeft in het persbericht een schreeuw naar flexibiliteit: centrales die snel kunnen opschakelen als er een wolk voor de zon komt. Dat zijn bijvoorbeeld gasturbines op waterstof. Een kerncentrale is dat niet. Iedere wijziging van vermogen is een kans op verstoring van de kernreacties en daarom is een constante productie door de centrale het meest veilig¹¹. Dat is ook het meest economisch, gezien de gigantische kapitaalslasten van een kerncentrale¹². Kerncentrales zijn zeer duur en worden niet gebouwd zonder steun van de staat (of provincie); door die steun kan de kostprijs van de elektriciteit omlaag¹³, maar de inwoners betalen dan via de belastingen mee aan de centrale.

De ChristenUnie vraagt naar het vormgeven van de inspraak. Dat begint bij het delen van eerlijke en open informatie met de inwoners. Zorg ook dat de informatie begrepen wordt. Ga dan pas het gesprek aan. De minister heeft in juni een brief over het raadplegen van inwoners geschreven¹⁴.

8 IAEA, Electric Grid Reliability and Interface with Nuclear Power Plants, blz 108

9 <http://josen.env.go.jp/en/decontamination/#special>

10 Bijv. Berenschot / Kalavasta, Klimaatneutrale energiescenario's 2050, maart 2020

11 IAEA, Electric Grid Reliability and Interface with Nuclear Power Plants, blz 10

12 IAEA, Electric Grid Reliability and Interface with Nuclear Power Plants, blz 10

13 ERISK, De rol van kernenergie in het Nederlandse energiesysteem, nov 2020, blz 19

14 Brief van de minister voor Klimaat en Energie, nr 32 813 / 1084, 4 juli 2022